

EVROPSKÝ KONTEXT BOHUMÍNSKÉHO PROTOKOLU A PROJEKTU DUNAJ-ODRA-LABE

29. 5. 2019, BOHUMÍN

PROJEKTY USPLAVNĚNÍ VÝZNAMNÝCH EVROPSKÝCH TOKŮ – A TAKÉ JEJICH VZÁJEMNÉHO PROPOJOVÁNÍ - MAJÍ DLOUHOU HISTORII

- TATO HISTORIE JE PLNÁ SKVĚLÝCH REALIZACÍ I SMUTNÝCH NEÚSPĚCHŮ
- VÝZNAM VODNÍCH CEST SI UVĚDOMOVALI VELCÍ STÁTNÍCI I VÝZNAMNÍ MYSLITELÉ
- POSTUPNĚ SE Z RESTRIKTIVNÍCH OPATŘENÍ („žádné jezy nesmějí bránit svobodné plavbě“) ZAČALO PŘECHÁZET K AKTIVNÍMU ZLEPŠOVÁNÍ PLAVEBNÍCH PODMÍNEK, K USPLAVŇOVACÍM PROJEKTŮM (zejména po tzv. Vídeňském kongresu v roce 1815)

POJEDNÁNÍ O ÚČELNOSTI, MOŽNOSTI A ZPŮSOBU PROPOJENÍ DUNAJEM S ODROU, VISLOU A LABEM

(Lothar Vogemont 1700)

E T
 Modo conjunctionis Danubij
 cum Odera, Vistula, & Albi Fluviis,
 per Canalem Navigabilem.

Cum duobus Paradoxis de-
monstratis de motu aquæ
in Fluminibus.

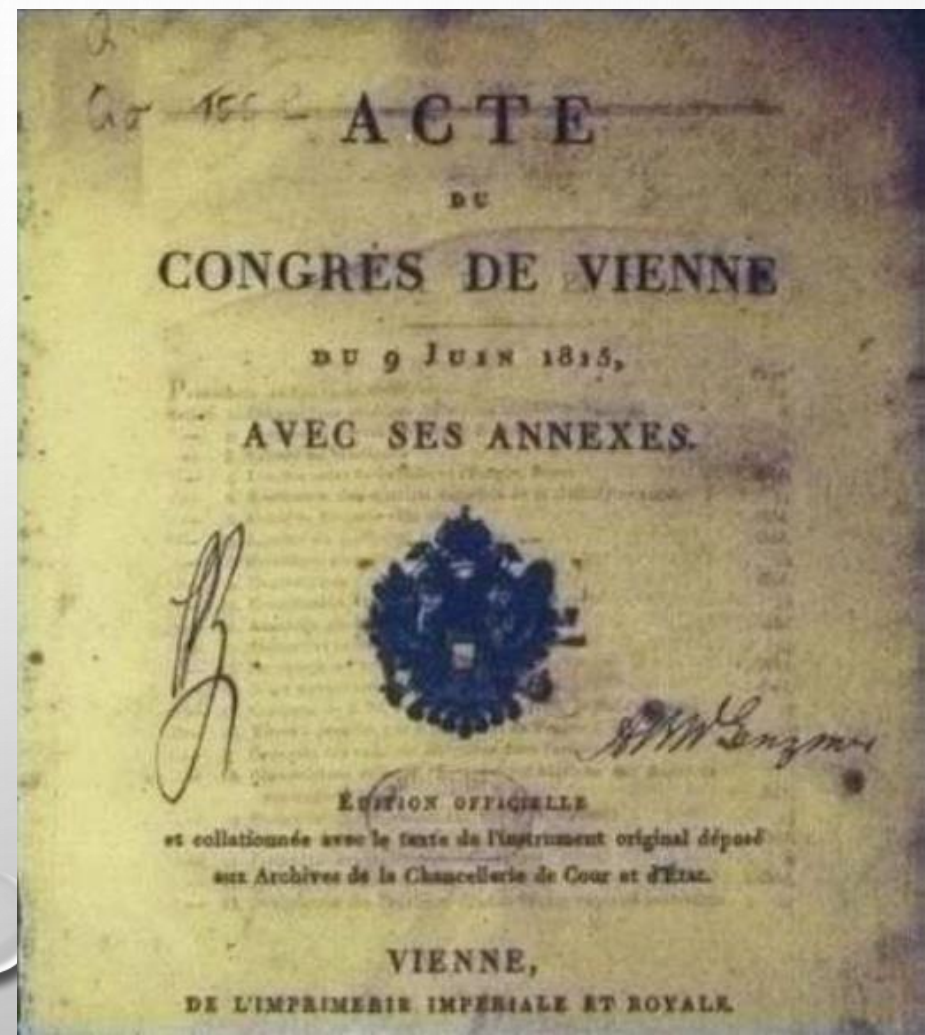
AUTHORE
Lothario à Vogefo Monte.

Viennæ Austriae, Typis Christophori Lercheri,
Universitatis Typographi, Anno 1700.

Kníže Metternich – „konstruktér“ Vídeňského kongresu 1815, kde se mimo jiné jednalo i o vodních cestách

Co mj. pravily závěry Vídeňského kongresu:

- v čl. 108 a 109 vyslovily Vídeňské akty princip svobody plavby nejen na hlavních mezinárodních řekách,
- ... ale i na jejich splavných přítocích;
- mezinárodními (*vodními cestami*) se rozuměly ony splavné řeky, jež dělí nebo protékají více států, a tyto státy byly zavázány upravit společnou dohodou vše, co se vztahuje k plavbě;
- také bylo ustanoveno, „že plavba na celém toku takových řek od místa, kde počíná jich splavnost až k ústí do moře bude úplně svobodnou a nesmí být v ohledu obchodním nikomu zabráněna.“

Na tyto zásady pak dále v 19. a 20. století navázala řada multi- i bilaterálních dohod – a díky bohu i praxe.

● NÁSTUP REALIZACE: VODOCESTNÝ ZÁKON (1901)

– DO 20 LET (!) SE MĚLY PROPOJIT MJ. ŘEKY DUNAJ, ODRA A VISLA

66.

Zákon ze dne 11. června 1901

o stavbě vodních drah a o provedení úpravy řek.

S přisvědčením obojí sněmovny rady říšské
vidí Mí se naříditi takto:

§ 1.

Stavba vodních drah, a to:

- lodního průplavu z Dunaje do Odry,
- lodního průplavu z Dunaje do Vltavy poblíž
Budějovic a splavnění Vltavy od Budějovic až
do Prahy,
- lodního přeplavu z kanálu Dunajsko-oderského
ku střednímu Labi a splavnění Labe v části
od Mělníka až k Jaroměři,
- splavněho spojení z průplavu Dunajsko-oder-
ského k říční oblasti Visly a až ke splavné
části Dněstru

provedena buď státem, zaváže-li se země, ve které
některý pod a až d jmenovaný průplav nebo díl prů-
plavu má býti zřízen, vztahmo některá nahoře uve-
dená část řeky, která má býti splavněna, se nachází,

(Běhamisch.)

BAŤOVÉ VĚDĚLI, O CO JDE...

Jan A. Baťa, Tomáš Baťa

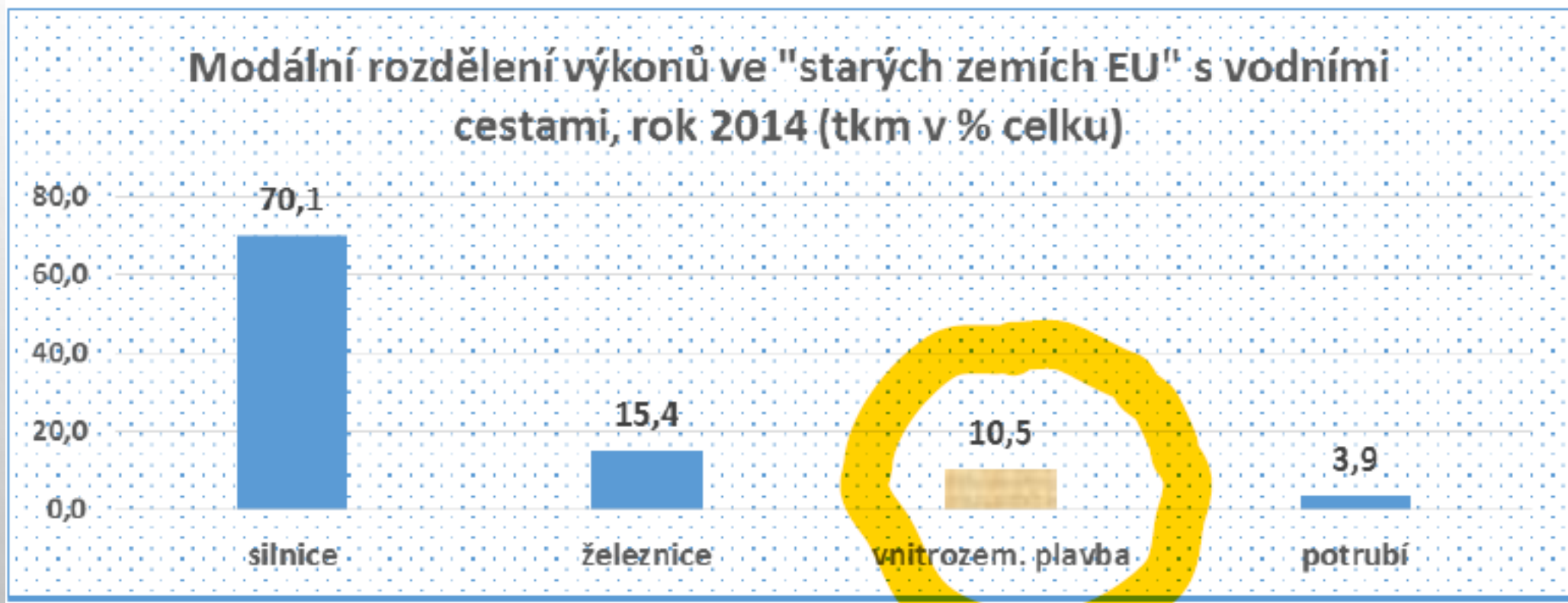
EVROPSKÝ KONTEXT D-O-L

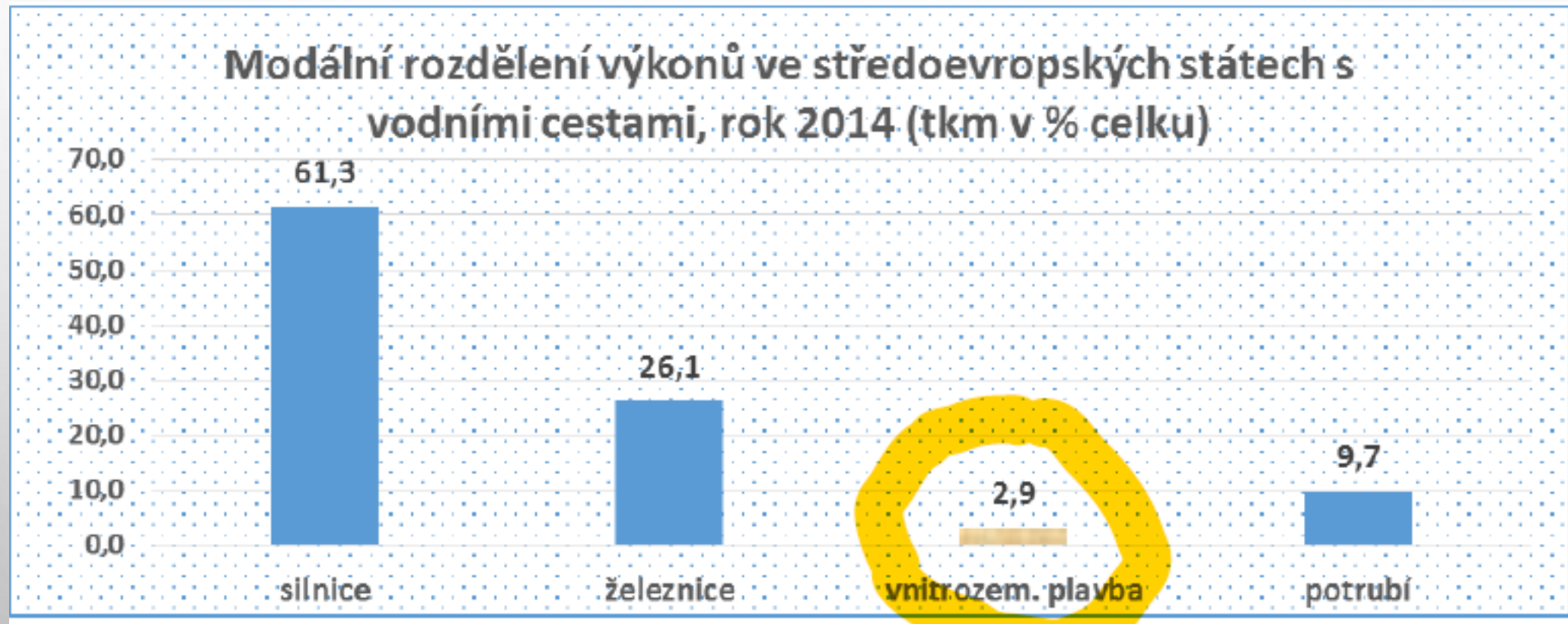
V OBLASTI VODNÍCH CEST PŘETRVÁVÁ „ŽELEZNÁ OPONA“

V ZÁPADNÍCH ZEMÍCH JE PODÍL „VODY“ 10,5%

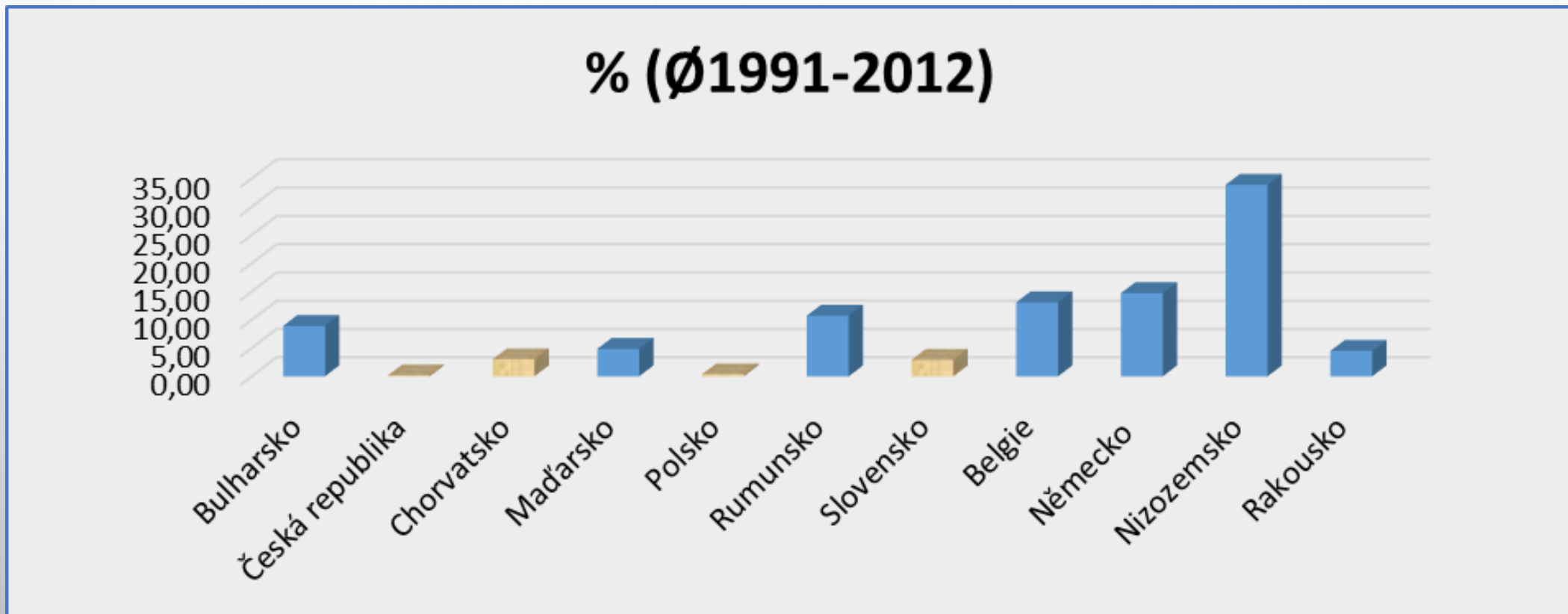

V OBLASTI VODNÍCH CEST PŘETRVÁVÁ „ŽELEZNÁ OPONA“

V NAŠICH ZEMÍCH JE PODÍL „VODY“ JEN 2,9% (3,5 x méně)

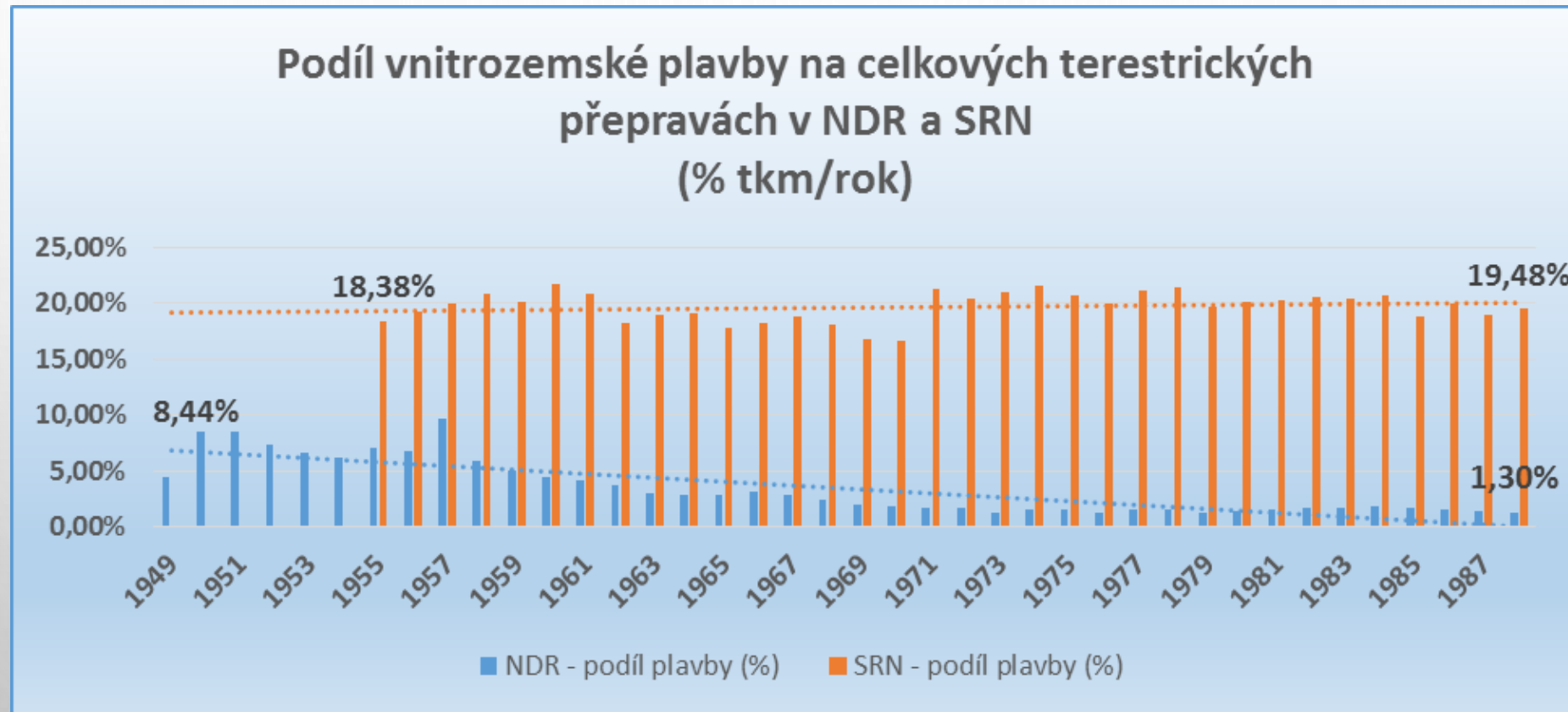
V OBLASTI VODNÍCH CEST PŘETRVÁVÁ „ŽELEZNÁ OPONA“

POHLED NA JEDNOTLIVÉ STÁTY...

V OBLASTI VODNÍCH CEST PŘETRVÁVÁ „ŽELEZNÁ OPONA“

POZORUHODNĚ ROZDÍLNÝ VÝVOJ VE DVOU BÝVALÝCH NĚMECKÝCH STÁTECH

EVROPSKÝ KONTEXT D-O-L

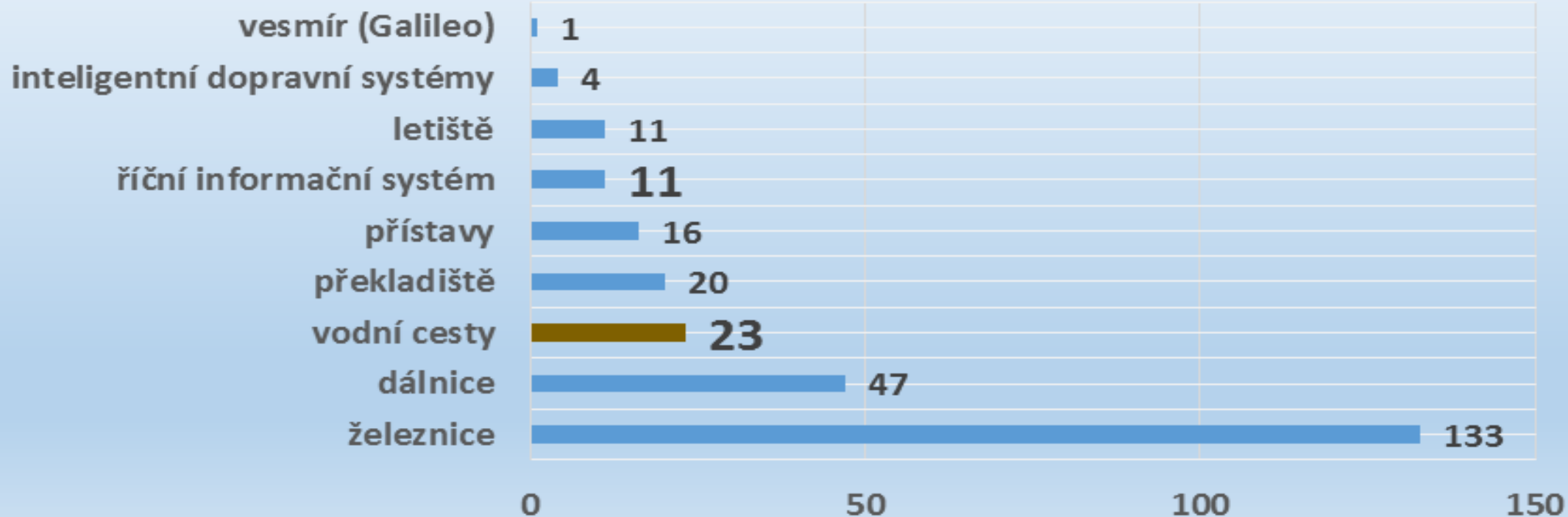
KONEC HISTORICKÝCH REMINISCENCÍ, POJĎME KE ŽHAVÉ SOUČASNOSTI

STAVÍ SE V EVROPĚ VODNÍ CESTY? **ANO**

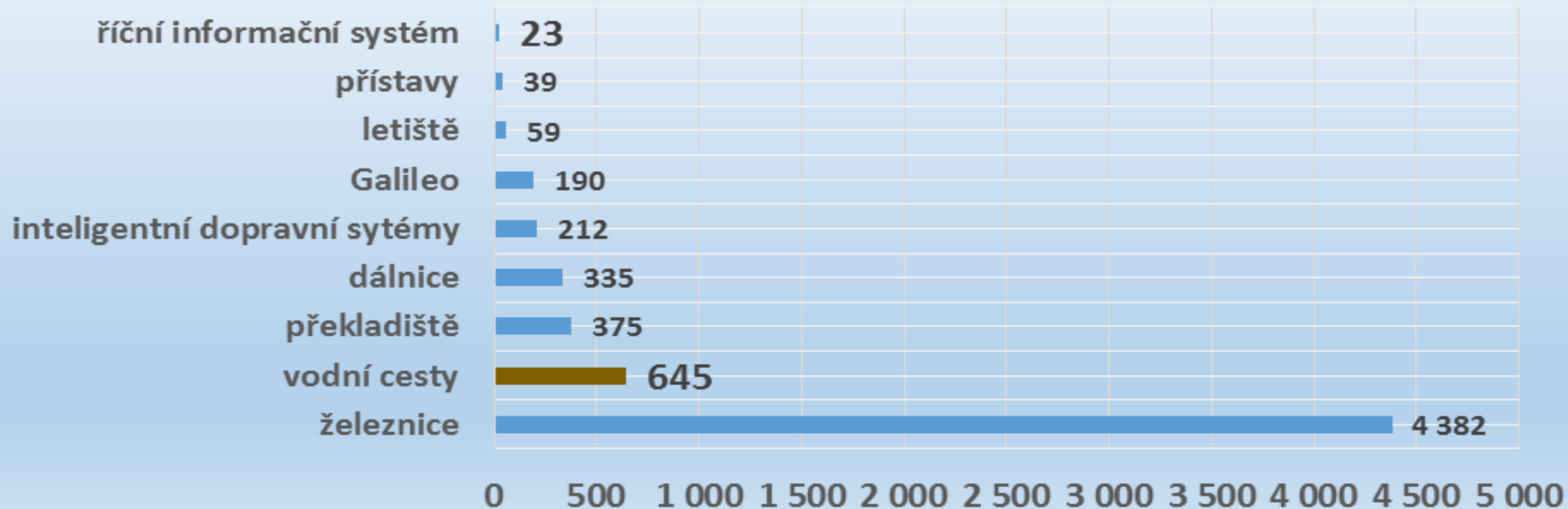
Počet dopravních projektů v EU (2007-2013)

FINANCUJÍ SE V EVROPĚ VODNÍ CESTY? **ANO**

Příspěvek EU na transevropské dopravní síť TEN-T v letech 2007-2013 (mld.€)

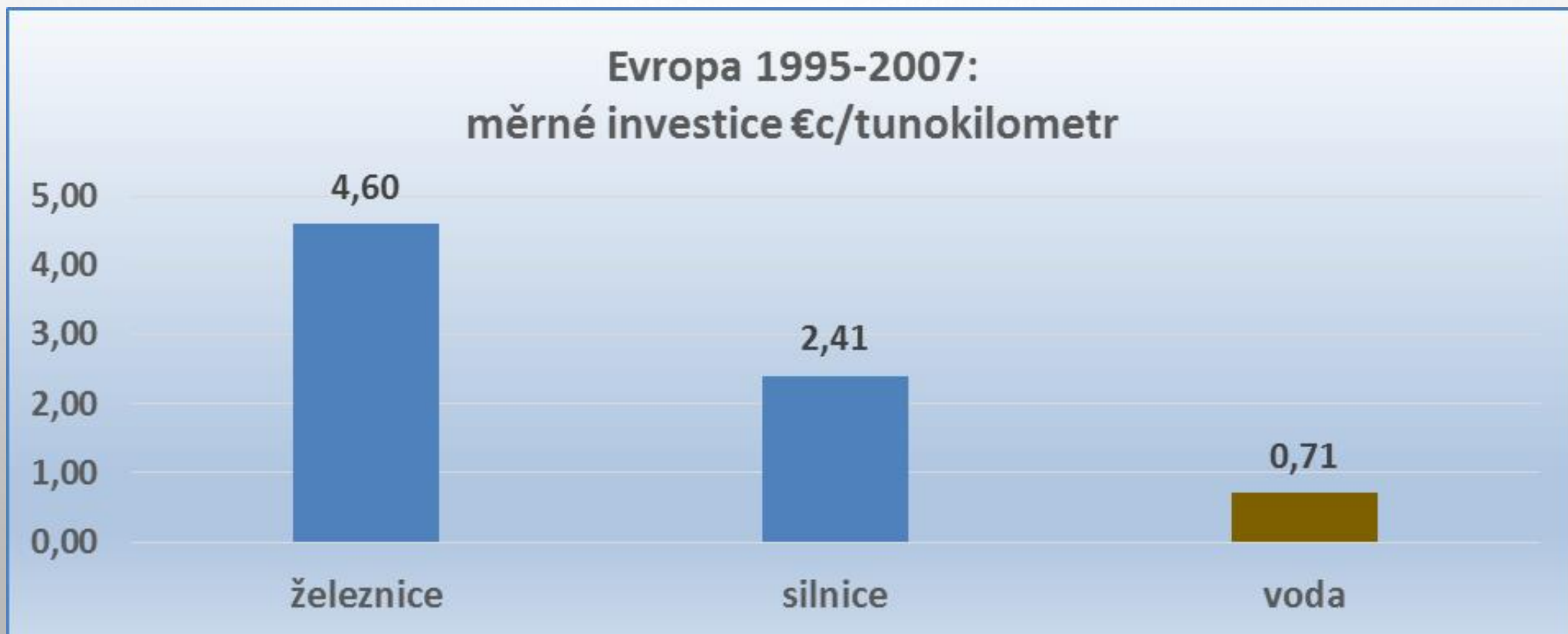

JSOU VODNÍ CESTY DRAHÉ?

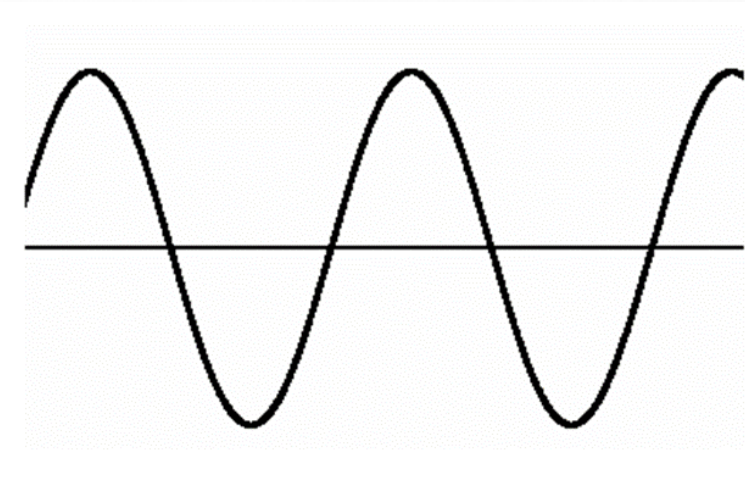
NIKOLIV, POKUD JSOU KVALITNÍ – A TEDY PROVOZNĚ EFEKTIVNÍ

PROCES SINUSOIDY:

- ZÁJEM O VODNÍ CESTY SE V JEDNOTLIVÝCH ZEMÍCH ZPRAVIDLA VYVÍJÍ PO SINUSOIDĚ
- POTŘEBOVALI BYCHOM, ABY SE SINUSOIDY SOUSEDNÍCH ZEMÍ KRYLY, JINAK NIC NEPOSTAVÍME
- MÍSTO TOHO ALE ČASTO PRACUJEME S „FÁZOVÝM POSUNEM“

NAŠÍM ÚKOLEM JE POKUSIT SE TYTO AMPLITUDY SLADIT

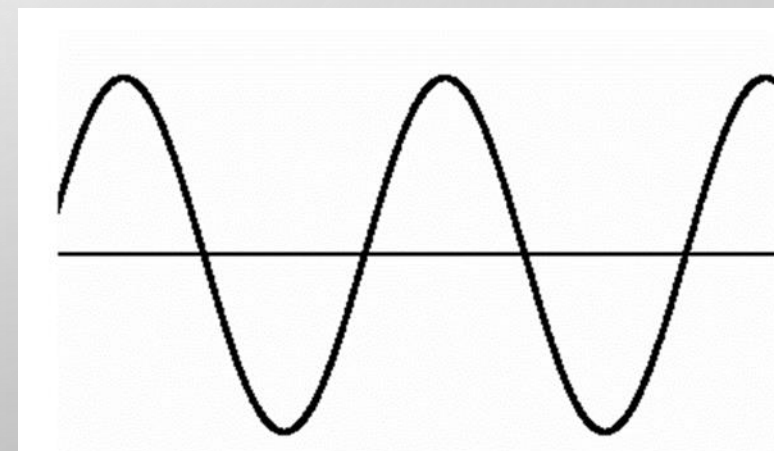

V POSLEDNÍCH LETECH SE DAŘÍ MEZI POLSKEM, SLOVENSKEM A ČESKEM „SINUSOIDY“ PONĚKUD SLADIT:

- **SLOVENSKO MÁ ŘEKU VÁH ZAŘAZENU DO SYSTÉMU TRANSEVROPSKÝCH DOPRAVNÍCH SÍTÍ (TEN-T) A DOKONČILO STUDII PROVEDITELNOSTI**
- **V ČESKÉ REPUBLICE BYLA KONCEM ROKU DOKONČENA STUDIE PROVEDITELNOSTI PRO VODNÍ KORIDOR DUNAJ-ODRA-LABE**
- **V POLSKU MÁ BÝT STUDIE PROVEDITELNOSTI PRO ODERSKOU VODNÍ CESTU DOKONČENA V I.Q ROKU 2020**

**....ALE DOKONALÉ TO STÁLE NENÍ, K DOSAŽENÍ
OPRAVDU HLADKÉ A SPOLEČNÉ SINUSOIDY
CHYBÍ STÁLE HODNĚ PRÁCE...**

ZASTAVME SE NA CHVÍLI U ČESKÉ STUDIE PROVEDITELNOSTI:

- **STUDIE PROKÁZALA TECHNICKOU PROVEDITELNOST DÍLA**
- **PODAŘILO SE „VYHNOUT“ VŠEM ENVIRONMENTÁLNĚ PROBLEMATICKÝM LOKALITÁM (*KDYŽ AKTIVISTÉ STÁLE TVRDÍ OPAK – MĚLI BY SI TO LÉPE PŘEČÍST...*)**
- **NA VŠECH VĚTVÍCH (DUNAJSKÉ, ODEŘSKÉ I LABSKÉ) SE PROKÁZALY PŘEPRAVY V OBJEMU KOLEM 40 MIL. TUN ZA ROK (*BEZ VNITROSTÁTNÍCH PŘEPRAV V POLSKU!*)**
- **PROKÁZALA SE EKONOMICKÁ EFEKTIVNOST ZEJMÉNA U PROPOJENÍ DUNAJ-ODRA, ALE I U CELÉHO D-O-L (*AČKOLIV LABSKÁ VĚTEV JE RELATIVNĚ DRAHÁ*)**
- **VÝSLEDKY BYLY ZÍSKÁNY TVRDOU PRACÍ – NE VŽDY VÍTANOU;**
- **V ZÁŘÍ 2019 (??) BY MĚLA TYTO ZÁVĚRY PROJEDNÁVAT VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY**

CO BYCHOM JEŠTĚ MĚLI UDĚLAT:

- **SPOLEČNĚ USILOVAT O ZAŘAZENÍ D-O-L A ODERSKÉ VODNÍ CESTY DO TEN-T (VÁH TAM JE), A TO V NEJBLIŽŠÍM TERMÍNU (DEADLINE JE K 31. 12. 2023 = PRACOVAT A HLEDAT PODPORU U DALŠÍCH STÁTŮ JIŽ NYNÍ!);**
- **VYUŽÍT K TOMU I MEZINÁRODNÍCH PLATFORM (V4, V4+2, SLAVKOVSKÝ FORMÁT, iniciativa TROJMOŘÍ – Lublaň v červnu 2019)**
- **SPOLEČNĚ USILOVAT O TAKOVOU PODOBU VÍCELETÉHO FINANČNÍHO RÁMCE A PROGRAMŮ EU PO ROCE 2020, ABY SKÝTALA S ODPOVÍDAJÍCÍ MÍRU PODPORY PRO VODNÍ CESTY (DNES JE TO AŽ 85%)**
- **DOHODNOUT HRANIČNÍ BODY PŘECHODU ČR-PR A ČR-SR;**
- **CO NEJDŘÍVE PŘIPRAVIT A UZAVŘÍT MEZISTÁTNÍ SMLOUVY, UPRAVUJÍCÍ ZPŮSOB REALIZACE A HARMONOGRAM PRACÍ NA SLOVENSKÉM, ČESKÉM A POLSKÉM ÚZEMÍ**
- **ZVÁŽIT MOŽNOST SPOLEČNÉHO (KOORDINOVANÉHO) INVESTORA – VIZ TZV. MOSELSKÁ KOMISE**
- **...A MNOHO A MNOHO DALŠÍHO ...**

EVROPSKÝ KONTEXT D-O-L

Námořní státy jsou vždy bohatší, než jejich vnitrozemští sousedé, i když jsou si ve všech ostatních věcech rovny.

George Friedman, politolog a publicista

Česká republika nemá moře - musí si k němu zajistit přístup!

Petr Forman

Ve střední Evropě nenastane dlouhodobě klid, dokud nebude vybudována vodní cesta Dunaj-Odra-Labe

Johan Rudolf Kjellén, švédský geopolitik (1864-1922)

EVROPSKÝ KONTEXT D-O-L

NAŠE SPOLEČNÉ ÚSILÍ O NAPLNĚNÍ VÝZNAMU ODERSKÉ VODNÍ
CESTY, DUNAJSKÉ VODNÍ CESTY A LABSKÉ VODNÍ CESTY, JAKOŽ
JEJICH PROPOJENÍ **VODNÍM KORIDOREM**
DUNAJ-ODRA-LABE SE MŮŽE STÁT SKUTKEM.

Srdečně děkuji za pozornost.

Ing. Petr Forman

poradce prezidenta republiky

petr.forman@rudolphina.cz

Telefon: +420 224 813 787/24

Mobil: +420 724 066 208